

UNA TROBALLA.

Sr. Secretari de la ASSOCIACIÓ CATALANISTA D'EXCURSIONS CIENTÍFICAS.

Olot 10 Febrer 1879.

Molt senyor meu; be volia jo comunicar á las Corporacions científicas, á que perteneixo, y als molts amichs naturalistas que tinch, la troba interessant del caixal, per mi efectuada, en lo terme del poble de Montagut, y del que parlá la *Revista de Girona*; empero las ocupacions y lo desitj que tinch de recorrer de nou lo lloch citat per adquirir mes datos y qui sáp si nous objectes, me feyan retardar aquesta publicació; mes, tant sols siga com á noticia, tinch de ferho ab aquesta Associació que tan se desvetlla per nostre aymat pays.

Per lo Desembre sortí per lo rieral de Llierca, pera recullir molsas, puix la colecció de plantas es la meva preferida, y á la tornada en un dels camins que conduheixen al poble de Montagut, que de tanta pendent las ayguas lo converteixen en rieral, vareig trobar lo caixal, y me feu sospitar llarga estona si ho seria ó no. Lo seu tamany me induhia á no, mes la seva forma tan detallada y la estructura óssea ben marcada, me decidiren á que un códol may pot pendre una forma regular ni tan similar á un caixal. Convensut me 'l carregí á la espatlla, puix lo seu pes que no baixa de 8 kilos y no haverhi ningú per l' entorn, me obligaren á aixó. Desde 'l nostre mas, lo vaig fer traslladar

à Olot, ahont me aconsellí del veterinari D. Joseph Pujolar, que ab sas probas me reforsá la opinió de ser verdader caixal, de perteneixer á un animal herbívor, y á mes que era de la barra de dalt.

Las midas, com ja diu la *Revista*, son de 20 centímetres de llarch per 15 d' ample en sa corona y 25 d' alt, y aixó que encara li mancan las arrels; y ¿de quin animal pot ser? Aixó si que no me atreveixo á dirho, per mes que no estich ab la *Revista* que lo fa ser d' un Mammoud (*Elephas gigantescus*); puix lo meu avi, de felís memoria, en mitj de sas profitosas investigacions sobre aquest pays, també trobá duas altres pessas dentarias, que l' il·lustrat Dr. Almera calificá de veritable Mammoud y ab prou feynas arriban á una mitat del que ara 'ns ocupa. Son aqueixas pessas un uyal y un caixal: lo primer en la part mes ample no te encare 8 centímetres y d' alt traspassa un xich al 16 centímetres; lo caixal en sa corona no arriba encare á 8 centímetres d' ample y passa un xich dels 8 en la amplada de la part superior, y d' alt traspassa de 12, no arribant als 13; tampoch tenen aqueixos las arrels, mes la comparació del tamany es molt gran. Foren trobats mes avora d' aquí encare, en lo pla de Bianya, en la falda del costat de Socarrats.

Pot dirse que hi podia haver diferents especies d' aquest género, lo que no sé, mes no crech aventurat afirmar, pogués aqueix caixal ser d' un Mastodont.

No tinch noticia que en aquesta provincia se n' hagi trobat altre de tant interés.

Es quant dech dirli per avuy, y se posa á son servey

RAMON M.ª BOLÓS.